

Piyasa faizleri ve Stoklar

İlk bakışta, finansal varlık olmayan ve tarihi maliyetten taşınan (IFRS 9 Hedge Muhasebesi uygulama durumu hariç) stokların muhasebe açısından, piyasa faizleriyle bağlantısı kurmak herkese zor gelebilir.

Bu noktada, daha önce birden fazla makale ile üzerinde durduğumuz ticari işlemlerin faiz bileşeni (IFRS 9 ve IFRS 15 bağlantısı) konusunun stoklarımız üzerinde de etkisi olduğunu vurgulamamız gerekiyor.

Stoklarını, tedarikçisine borçlanarak satın alan işletmelerin uluslararası finansal raporlamaya uygun muhasebe kayıtlarını atar iken çok dikkatli davranmaları gerekiyor. Zira bu kayıt, işletmenin brüt karlılığı üzerinde belirleyici bir etki yaratıyor.

Stoklar ile ilgili 2 no'lu uluslararası muhasebe standardının 18. paragrafı, ücreti ileri bir tarihte ödenmek üzere satın alınan stokların muhasebesine ayrılmış durumda. Yapılan stok satın alım işlemi etkin şekilde bir finansman bileşeni içeriyor ise bu finansman bileşeninin stok maliyetinin bir unsuru olmadığı ilgili paragrafta açıkça belirtiliyor.

Peki ödemesi daha sonra yapılacak bir stok satın alım işleminin 'etkin finansman bileşeni' içerip içermediğini nasıl belirleyeceğiz? Bu tanımın pratikte uygulamasını netleştirmek için yine daha önceki makalelerimizde ele aldığımız üzere, konuyu, IFRS 9 un 5.1.3 nolu paragrafı ile IFRS 15 in 60-65 nolu paragraflarında belirtilen ilkeler ile birarada değerlendirmek gerekiyor.

Konuyu kısaca özetleyecek olur isek, vadeli satın alımını yaptığımız stoklar için anlaştığımız vade fiyatı ile bu stokları peşin satın almış olsaydık ödeyecek olduğumuz ücret arasında önemli bir fark söz konusu ise IAS 2 paragraf 18 kapsamında bu vadeli satın alım işleminin etkin bir finansman bileşeni olduğunu kabul ederek muhasebe kayıtlarımızı buna göre atmamız. Kanımızca IFRS 15 63 nolu paragrafta belirtilen istisna durumunu kullanma argümanı, enflasyon ve faiz oranlarının çok yüksek düzeylerde olduğu ülkemiz için geçerli değildir.

Peki bu durumda muhasebe kayıtlarımız nasıl olmalı ve bu kayıtlar işletme karlılığımız üzerinde ne gibi bir etki yaratacak?

IAS 2 paragraf 18 in ifade ettiği gibi, stoklarımızı alırken yapmış olduğumuz vadeli anlaşma etkin bir finansman bileşeni içerdiği için, stoklarımızı aktife girerken bu vade fiyatını değil, bu stokların peşin alım fiyatlarını aktifimize maliyet olarak girmeliyiz (ilk alım esnasında aktifleştirilebilecek giderler ve IFRS 9 hedge muhasebesi ilkeleri konumuz dışı). Bunun karşılığında, bu maliyet tutarı kadar bir ticari borç kaydı yaratmalıyız.

Sonraki dönemlerde bu ticari borç rakamına, vade tarihinde anlaştığımız vade fiyatına ulaşıncaya dek faiz işletmeli ve karşılığında faiz gideri yaratmalıyız.

Sonuç olarak, IAS 2 18 nolu paragrafı dikkate alarak düzgün bir muhasebe kaydı ile ilerlediğimizde brüt karlılığımızın yükseleceği, karşılığında faiz giderimizin de artacağı bir gelir tablosu sunumu ortaya çıkacağını not etmeliyiz.

Özellikle önemli ölçüde yeniden sınıflandırma kayıtlarının IAS 8 e bile konu olabileceğini düşündüğümüzde, IAS 2 in 18 nolu paragrafının üzerinde önemle durmamız gereken bir muhasebe hususunu belirtmekte olduğunu vurgulamamızda fayda var.